

European Parliament

Dr. Sylwia Spurek

Member of the European Parliament
Vice-Chair of the Committee on Women's Rights and Gender Equality

Bruksela, dnia 19 marca 2024 r.

**Szanowna Pani
Barbara Nowacka
Ministra Edukacji Narodowej**

Szanowne Pani Ministero!

Na wstępie chciałabym serdecznie pogratulować Pani powołania na stanowisko Ministry Edukacji w nowym rządzie partii demokratycznych. Liczę na wprowadzenie przez Panią zdecydowanych, progresywnych zmian w polskim systemie nauczania, a niniejszym wystąpieniem pragnę, wraz z ekspertami i ekspertkami zwrócić Pani uwagę na konieczność wprowadzenia zmian w zakresie ekologii, klimatu i praw zwierząt.

W dzisiejszym, pełnym wyzwań, świecie, kluczowym elementem naszego rozwoju jest edukacja. Wiem, że podziela Pani to zdanie. Wierzę, że to właśnie poprzez mądrą i nowoczesną edukację możemy kształtować świadomość obywatelską, gotową do zmierzenia się z jednym z najbardziej palących problemów współczesnego świata, jakim jest katastrofa klimatyczna.

Edukacja klimatyczna, środowiskowa i prawno-zwierzęca powinna być integralną częścią programów nauczania tak, aby młode osoby mogły zrozumieć związki między działaniami ludzi a zmianami klimatycznymi oraz zobaczyć, jak ich własne decyzje i zachowania wpływają na środowisko. Szkoły powinny promować zrównoważone praktyki, uczyć o efekcie cieplarnianym, odnawialnych źródłach energii, ochronie bioróżnorodności, zrównoważonym systemie żywnościowym i prawach zwierząt, w tym tzw. hodowlanych.

Do programów i podręczników konieczne jest zatem wprowadzenie stosownych treści obejmujących elementy nauki o środowisku, prawach zwierząt i zrównoważonego rozwoju. Ta szeroka perspektywa pozwoli na ukształtowanie nie tylko świadomości ekologicznej, ale również umiejętności analitycznych, krytycznego myślenia oraz rozwoju etycznych wartości wobec środowiska, ludzi i zwierząt.

Katastrofa klimatyczna jest wynikiem działań człowieka, w tym emisji gazów cieplarnianych, które powodują wzrost temperatury na Ziemi. To prowadzi i będzie prowadzić do ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak huragany, susze, powodzie i fale upałów. Za emisje gazów odpowiada przy tym nie tylko transport i energetyka. Za ok. 25-30% emisji gazów cieplarnianych odpowiada system żywnościowy, dlatego tak ważne jest, aby edukować o konsekwencjach funkcjonowania przemysłu rolnego, o prawach zwierząt tzw. hodowlanych oraz o zdrowej i etycznej żywności. O ile w sprawie transportu i energetyki widzimy, jak świadomość społeczeństwa jest systematycznie podnoszona, w przypadku systemu żywnościowego temat jest regularnie pomijany.

Katastrofa klimatyczna wpływa negatywnie na różnorodność biologiczną, zagrażając wielu gatunkom roślin i zwierząt. Wzrost temperatury, zmiany opadów i ekstremalne zjawiska pogodowe mogą prowadzić do utraty siedlisk naturalnych i migracji gatunków. Skutkiem intensywnej produkcji w przemysłowej hodowli zwierząt jest wylesianie olbrzymich połaci ziemi pod uprawy roślin potrzebnych do produkcji pasz. Obecnie ponad 70% obszarów rolniczych na terenie Unii Europejskiej jest wykorzystywanych w tym celu.

Topnienie lodowców i lodu morskiego związane z ocieplaniem klimatu prowadzi do podnoszenia poziomu morza. To z kolei zagraża wybrzeżom, wyspom i obszarom nisko położonym, co będzie prowadzić do migracji ludności oraz utraty ziemi i infrastruktury.

Zmiany klimatyczne mają wpływ na zdrowie ludzkie poprzez zwiększenie ryzyka wystąpienia chorób zakaźnych, zwiększenie występowania ekstremalnych temperatur, a także wpływając na jakość powietrza i dostęp do czystej wody.

Skutki zmian klimatycznych mogą prowadzić do ogromnych strat gospodarczych, związanych z zniszczeniem infrastruktury, utratą upraw rolniczych, koniecznością adaptacji do nowych warunków oraz kosztami związanymi z naprawą szkód po ekstremalnych zjawiskach pogodowych.

Musimy łączyć kropki. Musimy zrozumieć, że klimat, ludzie i zwierzęta to system naczyń połączonych. Nie uda się tego osiągnąć bez mądrej i nowoczesnej edukacji oraz bez uwrażliwienia młodych ludzi na ten palący problem.

Aktualnie znikome elementy nauki o klimacie pojawiają na lekcjach przyrody, biologii i geografii, a szersza edukacja proekologiczna jest obecna jedynie w ramach rozszerzenia z geografii. Najbardziej niepokojąca jest sytuacja w przypadku przedszkoli, gdzie zupełny brak założeń programowych o charakterze pro-środowiskowym to poważne wyzwanie. Obecna podstawa programowa nieadekwatnie odpowiada na współczesne potrzeby, nie spełniając jednocześnie żadnych podstawowych wymagań dotyczących edukacji ekologicznej, a tym bardziej praw zwierząt.

Bez edukacji dotyczącej tych problemów nie będziemy w stanie ich rozwiązywać i im przeciwdziałać. Podzielam Pani zdanie, że polska szkoła musi nadążyć za XXI wiekiem. Chcąc zmierzyć się z wyzwaniami tego czasu powinniśmy w dużej reformie, którą Pani zapowiada, uwzględnić najbardziej palące problemy, do których zalicza się niewątpliwie katastrofa klimatyczna.

W imieniu swoim, jak również w imieniu niżej podpisanych organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz środowiska naukowego, które z troską i zaangażowaniem włączają się w działania na rzecz edukacji jako fundamentu zielonej transformacji, zwracam się z apelem o zmianę podstaw programowych i dostosowanie ich do obecnych wyzwań oraz do potrzeb interesariuszy i interesariuszek.

Postulaty oraz rozwiązania chętnie przedstawimy Pani Ministrze na bezpośrednim spotkaniu. Deklarujemy także, że jeżeli na jakimkolwiek etapie wprowadzania zmian potrzebowałaby Pani merytorycznej pomocy, pozostajemy do dyspozycji.

z wyrazami szacunku

Agnieszka Spudis

Organizacje i osoby popierające niniejsze wystąpienie:

1. dr Marcin Anaszewicz, Prezes Zarządu, Green REV Institute
2. Anetta Anderwald, Prezeska Zarządu, Stowarzyszenie Protest Porszewice
3. Piotr Barczak, Członek Rady Programowej, European Environmental Bureau
4. Sebastian Bednarski, Aktywista, BASTA Inicjatywa na Rzecz Zwierząt
5. Zuzanna Borowska, Fundatorka, Prezes Zarządu, Open Dialogues International Foundation
6. Kacper Blok, Aktywista, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny
7. Rafał Budzis, Aktywista
8. Magdalena Burek, Aktywistka, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny
9. Wiktor Chęciński, Prezes Zarządu, Fundacja Kaczuchy Dziennikarskie
10. Marcel Długoszewski, Aktywista, Inicjatywa Wschód
11. Roman Głodowski, Prezes Stowarzyszenia, Stowarzyszenie Nasz Bóbr
12. Przemysław Gumułka, Prezes Zarządu, Fundacja Psubraty
13. Jakub Hamanowicz, Założyciel, Gdańsk Bez Granic
14. prof. Joanna Hańderek, Uniwersytet Jagielloński
15. Sylwester Jankowski, Grupa Społeczni Opiekunowie Drzew - Toruń
16. Joanna Kądziołka, Prezeska Zarządu, Polskie Stowarzyszenie Zero Waste
17. Monika Kohut, Prezeska Zarządu, Fundacja „W Imię Zwierząt”
18. Sylwia Kowalska, Prezeska zarządu, Fundacja NO.BA
19. Anna Kozicka vel córka Eugenii, wnuczka Zofii i Jadwigi, Skarbniczka Stowarzyszenia, 9dwunastych
20. Mirella Kłosińska, Wiceprezeska Zarządu, Fundacja Earth Day Everyday
21. Łucja Kucmin-Węglarczyk, Prezeska, Fundacja Przestrzeń do życia
22. Gabriela Letnovska, Kierowniczką Fundacji, Fundacja Edukacji Domowej
23. Maja Madejska, Roślinna Strona
24. Piotr Miklaszewski, Autor książek, Edukator młodzieży, Podróże z Pazurem
25. Liam Miklaszewskie, Aktywista, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny

26. Paweł Mrozek, Założyciel i Przewodniczący, Akcja Uczniowska, przedstawiciel Sejmu Dzieci i Młodzieży
27. Wiktoria Rasińska, Aktywistka, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny
28. Maria Rożek, Aktywistka, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny
29. Daria Schmidt, Prezeska Zarządu, Fundacja Szkatułka
30. Karolina Skowron-Baka, Prezeska i Dyrektorka Zarządzająca, Akcja Demokracja
31. Barbara Janina Sochal, Przewodnicząca, Polskie Stowarzyszenie im. Janusza Korczaka
32. Anna Spurek, COO, Green REV Institute
33. Jakub Spryszyński, Aktywista, Animals' Voice
34. Maksym Stetsevyh, Aktywista, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny
35. Monika Pacyfka Tichy, Fundatorka, Prezeska Zarządu, Fundacja Lambda Polska
36. Marzena Waligóra, Prezes Stowarzyszenia, Tarnowska Rospuda
37. Anna Walijewska, Wiceprezeska Zarządu, Fundacja Zwierzęta Niczyje
38. Kazimierz Walijewski, Prezes Zarządu, Stowarzyszenie Mężczyźni Przeciw Przemocy
39. Marzena Wichniarz, Współzałożycielka, Rodzice dla Klimatu
40. Olga Wojdyńska, Prezeska Zarządu, Stowarzyszenie Mudita
41. Barbara Ewa Wojtaszek, Prezeska Zarządu, Fundacja Klub Myśli Ekologicznej
42. Iga Woźniak, Aktywistka, Halo! Tu Fauna
43. Natalia Wrocławska, Prezeska Zarządu, Stowarzyszenie BoMiasto
44. Anna Złocka, Aktywistka, Polska dla Zwierząt, Marsz Wyzwolenia Zwierząt
45. Agnieszka Żuk, Aktywistka, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny
46. Aktywistki i Aktywiści, Śląski Ruch Klimatyczny
47. Aktywiści i Aktywistki, Społeczna Straż Ochrony Zieleni Szczecina